

Yttrande avseende SOU 2021:71 Riksintressen i hälso- och sjukvården

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att avge yttrande i enlighet med tjänsteskrivelse 2022-01-20

Sammanfattning

Lunds kommun har fått betänkandet Riksintresse i hälso- och sjukvården, SOU 2021:71 på remiss. Kommunkontoret har överlämnat ärendet till vård- och omsorgsnämnden för direkt besvarande.

Vård- och omsorgsförvaltningen har tagit fram förslag till yttrande "Yttrande avseende SOU 2021:71 Riksintressen i hälso- och sjukvården" 2022-01-10

Underlag för beslutet

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-01-20 Yttrande avseende SOU 2021:71 Riksintresse i hälso- och sjukvården
- SOU 2021:71 Riksintressen i hälso- och sjukvården-stärkt statlig styrning för hållbar vårdstruktur
- Remismissiv SOU 2021:71 2021-11-03

Ärendet

Bakgrund

SOU-utredningens förslag

SOU-utredningen lämnar fyra förslag som syftar till att säkerställa att nationella intressen beaktas i beslut om investeringar i vårdinfrastruktur. Utredningen föreslår¹:

¹ SOU 2021:71 sid 23

2022-01-20

Diarienummer

VOO 2021/0584

- Stärkt statlig styrning genom definierade riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet som ska beaktas vid regionala och kommunala beslut som påverkar vårdinfrastruktur.
- Reglering av interregional samverkan i utveckling av standarder på vårdbyggnadsområdet.
- Systematisk erfarenhetsuppbyggnad och en sammanhållen fastighetsstruktur genom ett statligt ägt bolag för vårdfastigheter, eventuellt med regionalt deläggande.
- Ökat statligt stöd till forskning inom området vårdinfrastruktur.

Föredragning

Frivillig nationell, regional och lokal samverkan

Vård- och omsorgsförvaltningen instämmer i att det finns utmaningar inom hälso- och sjukvården som kräver nationell samsyn. Förvaltningen bedömer dock att det finns mycket att vinna på fortsatt och utvecklad frivillig nationell, regional och lokal *samverkan* så att hänsyn kan tas till de lokala förutsättningarna och behoven. Sveriges Kommuner och Regioner har vid remisskonferens² 2021-12-07 gått igenom deras preliminära bedömning av negativa konsekvenser för kommuner och regioner vid införande av riksintresse. Vård- och omsorgsförvaltningen bedömer i likhet med SKR³ att kommunerna har bäst förutsättningar för beslut anpassade till de lokala förutsättningarna och behoven. Förutsättningarna förändras kontinuerligt, frivillig samverkan bedöms ge större möjlighet för flexibilitet och större bredd på lösningar på utmaningarna för hälso- och sjukvården. Standardisering kan i vissa fall vara positivt, men om standardiserade lösningar i vissa frågor avseende hälso- och sjukvården upplevs effektivt, bedömer förvaltningen i likhet med SKR:s preliminära bedömning⁴ att de frivilligt kommer att tillämpas. Att alla kommuner inte gör lika bedöms gynna utveckling och effektivisering. Den kommunala självstyrelsen gör att kommuner kan ta olika egna initiativ till strategisk utveckling och effektivisering avseende vårdinfrastruktur. Inrättande av riksintresse minskar det kommunala självstyret och bedöms genom minskad beslutanderätt och flexibilitet kunna skapa ineffektivitet och därmed innebära högre kostnader.

² Minnesanteckningar preliminär bedömning SKR remisskonferens 2021-12-07

³ Minnesanteckningar preliminär bedömning SKR remisskonferens 2021-12-07

⁴ Minnesanteckningar preliminär bedömning SKR remisskonferens 2021-12-07

2022-01-20

Diarienummer

VOO 2021/0584

I utredningen⁵ föreslås att statens kostnader för styrning genom riksintresse ska finansieras genom omfördelning av bidrag till regioner och kommuner. Förvaltningen bedömer att det innebär en minskning av medel till regioner och kommuner för *utförande* av hälso- och sjukvård.

De områden där SOU-utredningen bedömer att det finns nationella intressen som behöver beaktas av regioner och kommuner är:

- **Beredskap** tex utformning lokaler
- **Kompetensförsörjning**
- **Nationella reformer** tex Nära vård
- **Forskning o utbildning,**
- **Digital infrastruktur**

Vård- och omsorgsförvaltningen bedömer enligt ovan att som alternativ till starkare nationell styrning på dessa områden bör istället fortsatt och utvecklad nationell, regional och lokal samverkan avseende hälso- och sjukvården ske-för att verksamheten ska kunna anpassas utifrån de lokala förutsättningarna och behoven.

Beredskap / Utformning lokaler

Vård- och omsorgsförvaltningen vill lyfta fram att kommuner idag själva tar egna initiativ till förnyelse och förbättringar avseende utformning av lokaler. Vård- och omsorgsnämnden i Lund har tex 2020-09-16 § 67 beslutat att införa en mellanboendeform särskilt boende för personer med individuella behov av särskilt boende, med omfattande trygghetsbehov men med lägre vård- och omsorgsbehov än majoriteten i särskilda boenden. Tanken är att utformningen av boendets lokaler ska ske i nära samverkan med verksamheten utifrån målgruppen och därmed förväntas lokalerna till stor del skilja sig från utformningen av kommunens övriga särskilda boenden för äldre.

Vidare har VoO i Lund sedan 2000-talets början haft

Funktionsprogram för byggande av både Särskilda boenden och LSS-bostäder. I dessa Funktionsprogram är hänsyn tagen till både de boendes möjligheter att klara av aktiviteter så långt möjligt i miljö anpassad till personer med olika funktionsnedsättningar utifrån vedertagen forskning kring sådan miljö och samtidigt tagit hänsyn till arbetsmiljön för personalen så att goda ergonomiska förhållande uppnås utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrifter och riktlinjer.

Kompetensutveckling och Forskning och utbildning

Som ett exempel på att frivillig samverkan för kompetensutveckling/utbildning förekommer även på nationell nivå

⁵ SOU 2021:71 s.282

2022-01-20

Diarienummer

VOO 2021/0584

vill vård- och omsorgsförvaltningen lyfta fram exemplet Vård- och omsorgscollege. Vård- och omsorgscollege är en förening för samarbete mellan arbetsgivare, utbildningsaktörer och fackliga organisationer inom den privata och offentliga vården och omsorgen. Tillsammans arbetar organisationen för att ge elever och studerande en modern utbildning som leder till anställningsbarhet och karriärmöjligheter. Organisationen finns i stora delar av Sverige och samarbetet sker på både på nationell, regional och lokal nivå.⁶

Nationella reformer

Det förekommer redan idag samverkan och utveckling för implementering av nationella reformer. Förvaltningen vill lyfta fram ett exempel. För utveckling av den nationella reformen Nära vård har Region Skåne och Skånes kommuner tagit fram ett gemensamt Avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Skåne, hälso- och sjukvårdsavtalet, med tillhörande samverkansstruktur.⁷

Digitala system

Vård- och omsorgsförvaltningen vill även lyfta fram aktuell nationell samverkan avseende digitala system- där Sveriges Kommuner och Regioner, SKR och regeringen i december 2021 har kommit överens om en gemensam ambition på nationell nivå om att införa ett säkert, snabbt och enkelt sätt för digital kommunikation mellan välfärdens verksamheter. Satsningen är ett viktigt steg för att bättre kunna nyttja digitaliseringens möjligheter i offentlig sektor genom att på ett säkert sätt kunna skicka dokument mellan olika delar av välfärden. Regeringen ger Myndigheten för digital förvaltning (Digg) i uppdrag att tillhandahålla den infrastruktur, som gör det möjligt för statliga myndigheter, kommuner, regioner och privata utförare att kommunicera digitalt på ett säkert sätt.⁸

Regional samverkan på området sker genom Skånegemensam Digitalisering som har i uppdrag att på medellång och lång sikt kartlägga vilka gemensamma processer som kräver informationsdelning och digitalt stöd för detta. Arbetet har genom ett flertal utrednings- och processkartläggningar genomlyst både behov och förslag digitala lösningar. Arbetsgruppen är

⁶ <https://skåneskommuner.se/strategiska-omraden/halsa-social-valfard-och-omsorg/vard-och-omsorgscollege-skane/> 21-12-22

⁷ <https://vardsamverkanskane.se/wp-content/uploads/sites/25/2021/10/Malbild-handlingsplan-Nara-var-d-HS-avtal-24-sept.pdf> 21-12-22

⁸ [Gemensamma steg mot en digital infrastruktur | SKR](#) 2021-12-22

2022-01-20

Diarienummer

VOO 2021/0584

partsammansatt med kompetenser från Skånes kommuner, Region Skåne och kommuner.⁹

Beredning

Förvaltningen har tagit del av SKR: preliminära synpunkter avseende SOU 2021:71 vid remisskonferens 211207. Förvaltningens utredare har även haft dialog med stadskontoret Malmö stad om remissen.

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

En konsekvensanalys för personer med funktionsnedsättning har inte bedömts relevant i ärendet.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Anna Borgius
Vård- och omsorgsdirektör

Birgitta Åkerson
Projektledare

Beslutet skickas till

För kännedom:
Regeringskansliet

⁹ Strategi för Skånegemensam digitalisering område hälsa 2021-09-16 s.1